

T.C
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
TAVSİYE KARARI

ŞİKAYET NO :01.2013/47

KARAR NO : 2013/27

ŞİKAYETÇİNİN ADI, SOYADI :
ŞİKAYETÇİNİN ADRESİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE VE ADRESİ: 1)Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu
(re'sen)

Nasuh Akar Mah. Ziyabey Cad. 1407.
Sk No.4 Balgat/ ANKARA

2)Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman
Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim
ve Araştırma Hastanesi

Zuhuratbaba Mah. Dr. Tevfik Sağlam
Cad. No:25/2 Bakırköy / İSTANBUL

ŞİKAYETİN KONUSU

:Şikayetçi, adına düzenlenen sağlık
kurulu raporuna esas teşkil eden sosyal
tetkik raporlarının kendisine verilmesini
talep etmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ

: 09/04/2013

KARAR TARİHİ

: 03/10/2013

USÛL

I-ŞİKAYET BAŞVURU SÜRECİ

1) Yukarıda açık kimliği yazılı şikayetçinin Kuruma müracaatı üzerine yapılan inceleme ve araştırma sonucu, ilgili Kamu Denetçisinin 01.2013/47 numaralı şikayet dosyası üzerinden Kamu Başdenetçisine sunduğu 01.2013/512 numaralı öneride, 28/03/2013 tarihli ve 28601 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi uyarınca kabul edilerek ilgili idareye tavsiyede bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

II-ÖN İNCELEME SÜRECİ

2)Yapılan ön inceleme neticesinde, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde, Bakanlık bağlı kurumu olan Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumunun, görev ve yetki sahası itibariyle, dava ve taraf ehliyetini haiz bulunduğu belirlenmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I-ŞİKAYETİN KONUSU, HUKUKİ SEBEPLER VE İSTEMİN ÖZETİ

3) Şikayetin Konusu:

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 04/04/2008 tarih ve sayılı yazısı ile şikayetçiyi Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne göndererek hakkında sağlık kurulu raporu düzenlenmesini talep etmiştir. Şikayetçinin, hastaneye raporun düzenlenmesi amacıyla yapılan sosyal inceleme tetkiklerine ilişkin protokol ve 2006/12425 sayılı formun tarafına verilmesi istemiyle yaptığı 24.12.2012 tarihli başvurusu ise, 27.12.2012 tarihinde reddedilmiştir. Şikayetçi, kendisine verilen ret cevabının hukuka aykırı olduğu iddiasıyla, sosyal inceleme tetkiklerinin bir örneğinin kendisine verilmesi talebiyle Kurumumuza söz konusu şikayet başvurusu yapmıştır.

Hukuki sebepler:

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi
- 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu
- Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik
- Hasta Hakları Yönetmeliği
- Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulama Yönergesi
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Sağlık Verilerinin Korunması Hakkındaki R(97) sayılı Tavsiye Kararı
- Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası

İstemin Özeti:

Sağlık kurulu raporunun oluşturulmasında kullanılan sosyal inceleme tetkiklerinin bir örneğinin şikayetçiye verilmesi.

II-ŞİKAYET KONUSU OLAYLAR

A)Dosyadaki bilgi ve belgelerin özeti :

4) - 09/04/2013 tarihli ve 14.... sayılı şikayet başvurusu (eposta ile)

- Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine şikayet konusu ile ilgili bilgi ve belgelerin Kurumuza iletilmesi için gönderilen 07/05/2013 tarihli ve 410 sayılı yazı

- Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinin şikayet konusu ile ilgili bilgileri içeren 16/05/2013 tarihli ve sayılı cevabi yazısı.

- Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine şikayet konusu ile ilgili bilgi ve belgelerin Kurumuza iletilmesi için gönderilen 19/06/2013 tarihli vesayılı yazı.

- Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinin şikayete ilişkin bilgi ve belgeleri içeren 15/07/2013 tarihli vesayılı cevabi yazısı

B) Olaylar

5)Şikayet başvuru dilekçesindeki ilgili olaylar özetle şöyledir:

İstanbul Valiliği Emniyet Müdürlüğü, hakkında 08/07/2007 gün ve sayılı sağlık kurulu raporu bulunan şikayetçiyi, raporda öngörülen 6 aylık istirahat süresinin sona ermesi akabinde, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk ederek Emniyet Teşkilatı Sağlık Şartları Yönetmeliğine göre dilim belirtir sağlık kurulu raporunun düzenlenerek Müdürlüğe iletilmesini talep etmiştir.

Hastane tarafından psikiyatrik muayene, psikometrik inceleme ve sosyal inceleme raporlarının değerlendirilmesi sonucunda ise şikayetçiye “Hezeyanlı Bozukluk” teşhisi konulmuştur. Şikayetçinin “malulen emeklilik ve silahının alıkonulmasının” uygun olacağına dair 29/04/2008 tarihli ve no’lu sağlık kurulu raporu da, Emniyet Müdürlüğüne iletilmiştir.

Şikayetçi, 24/12/2012 tarihinde Hastaneye başvurarak hakkında düzenlenmiş olan sosyal anket formu ile diğer sosyal anket formlarının kendisine gönderilmesini e-posta ile talep etmiştir. 26/12/2013 tarihli cevabi e-postada ise, Hasta Hakları

Yönetmeliğinin 19'uncu maddesi uyarınca formlarının şikayetçiye verilemeyeceği kendisine bildirilmiştir.

27/12/2012 tarihinde şikayetçi, Hastaneye tekrar başvurarak Yönetmelikte atf yapılan maddenin teşhisin gizliliğine yönelik olduğunu, kendisinin ise teşhis için yapılan anketleri talep ettiğini iletmiştir.

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi ise 22/01/2013 tarihli cevabi yazısında yine Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19'uncu ve 23'üncü maddelerine atıfta bulunarak şikayetçinin istemini reddetmiştir.

Yapmış olduğu ikinci başvurusunda da talep etmiş olduğu bilgileri alamayan şikayetçi, 22/01/2013 tarihinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna başvurmuştur. Kurul, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 13'üncü, Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 24'üncü maddeleriyle düzenlenen itiraz usulünde başvurunun yapıldığı kurum veya kuruluşun talepleri eksik karşılaması veya hiç karşılamaması durumunda başvuru sahibince aynı kurum veya kuruluşa itiraz edilmesine veya başvurunun yinelenmesine ilişkin bir usulün öngörülmediği, bu nedenle itiraz süresinin kurum ve kuruluşun ilk başvuruya verdiği ret cevabından itibaren başlaması gerektiğini, bu nedenle şikayetçinin Kurula itiraz etme süresinin dolmuş olduğunu belirterek itiraz dilekçesini işleme almamıştır.

Bu durum üzerine de şikayetçi 09/04/2013 tarihinde Kurumumuza başvurmuştur.

Kurumumuzca yapılan yazışmalar neticesinde Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinden alınan 16.05.2013 tarihli ve 24516 sayılı cevabi yazıda şikayetçi'nın 29.09.2006 tarihinde Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine yatarak tedavi gördüğü ve "Hezeyanlı Bozukluk" tanısı ile taburcu edildiği, İstanbul Valiliği Emniyet İl Müdürlüğünün 04.04.2008 tarihli ve B.05.1.EGM.4.34.00.68.08/.... sayılı yazısı ile ilgilinin polis memuru olarak görev yapıp yapamayacağını sorulduğu ve Hastane tarafından 29.04.2008 tarihindeno'lu sağlık kurulu raporu ile "malulen emeklilik ve silahının alıkonulmasının" uygun olacağına dair rapor düzenlendiği bildirilmiştir.

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinden alınan 16.05.2013 tarihli ve sayılı cevabi yazıda ayrıca aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:

Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından sağlık kurulu raporu düzenleme aşamasında sosyal hizmet uzmanı tarafından şikayetçinin çalışmakta olduğu birimdeki meslektaşları ile de görüşülmüştür.

Şikayetçinin hastalığının “hezeyanlı bozukluk” olması ve bu hastalığın doğası gereği ilgili raporda ismi geçen meslektaşları ve diğer kişilere karşı olumsuz davranış sergileyebileceği sebebi ile Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19 ve 23. maddesi gözetilerek sosyal inceleme raporu verilmemiştir.

Şikayetçide ilgili sağlık kurulu raporu bulunmasına rağmen özellikle sosyal inceleme raporu istenmektedir.

Yine Hastaneden alınan 15.07.2013 tarihli ve sayılı yazıda hastanenin sosyal inceleme raporu hazırlanması için yapılan görüşmelerde görüşme yapılan kişilere belirttikleri hususların gizlilik ilkesi içerisinde kaldığı konusunda sözlü olarak güvence verildiği belirtilmiştir.

Şikayetçi, kendisine de bir örneği verilmiş olan sağlık raporunun düzenlemesi amacıyla yapılan sosyal inceleme tetkiklerinin, ilgili idareden talep etmesine rağmen verilmemesinin bilgi edinme hakkının ihlali olarak değerlendirmekte ve tetkiklerin verilmesini talep etmektedir.

III-ŞİKAYET KONUSU İLE İLGİLİ MEVZUAT

6) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:

74'üncü madde- Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı:
“Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.”

7) İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi:

13'üncü madde-Etkili Başvuru Hakkı:

Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.

17'inci madde- Hakları Kötüye Kullanma Yasağı:

Bu Sözleşme’deki hiçbir hüküm, bir devlete, topluluğa veya kişiye, Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerin yok edilmesi veya bunların Sözleşme’de öngörülmemiş olandan daha geniş ölçüde sınırlandırılmalarını amaçlayan bir etkinliğe girişme ya da eylemde bulunma hakkı verdiği biçiminde yorumlanamaz.

18'inci madde- Haklara getirilecek kısıtlanmaların sınırlanması:

Anılan hak ve özgürlüklere bu Sözleşme hükümleri ile izin verilen kısıtlamalar öngörüldükleri amaç dışında uygulanamaz.

8) 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu:

Genel Gerekçe: Bilgi edinme hakkının sınırları belirlenmiş ve açıklanması halinde kamunun zarar görebileceği bilgi veya belgeler ile kişilerin zarar görebileceği bilgi veya belgeler, Kanun kapsamı dışında tutulmuştur.

4'üncü madde:

Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

5'inci madde:

Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

19'uncu madde: İdarî soruşturmaya ilişkin bilgi veya belgeler

Kurum ve kuruluşların yetkili birimlerince yürütülen idarî soruşturmalarla ilgili olup, açıklanması veya zamanından önce açıklanması hâlinde;

- a) Kişilerin özel hayatına açıkça haksız müdahale sonucunu doğuracak,
- b) Kişilerin veya soruşturmayı yürüten görevlilerin hayatını ya da güvenliğini tehlikeye sokacak,
- c) Soruşturmanın güvenliğini tehlikeye düşürecek,
- d) Gizli kalması gereken bilgi kaynağının açığa çıkmasına neden olacak veya soruşturma ile ilgili benzeri bilgi ve bilgi kaynaklarının temin edilmesini güçleştirecek,

Bilgi veya belgeler, bu Kanun kapsamı dışındadır.

9) Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik

5'inci madde- Bilgi Edinme Hakkı:

Herkes, Kanun ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usuller çerçevesinde bilgi edinme hakkına sahiptir.

6'ıncı madde- Bilgi Verme Yükümlülüğü Kapsamında Alınacak Tedbirler:

Kurum ve kuruluşlar, Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi, Kanunda ve bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre başvuruların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere gerekli idari ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdür.

10) Hasta Hakları Yönetmeliği:

19'uncu madde- Bilgi Verilmesi Caiz Olmayan ve Tedbir Alınması Gereken Haller:

Hastanın manevi yapısı üzerinde fena tesir yapmak suretiyle hastalığın artması ihtimalinin bulunması ve hastalığın seyrinin ve sonucunun vahim görülmesi hallerinde, teşhisin saklanması caizdir.

23'üncü madde: Bilgilerin Gizli Tutulması

Hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmaksızın hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifşa edilmesi, personelin ve diğer kimselerin hukuki ve cezai sorumluluğunu da gerektirir.

11) Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulama Yönergesi:

12'inci madde/g fıkrası- Sosyal Çalışmacının Görev ve Sorumlulukları:

Rapor ve kayıtları gizlilik ilkesine uygun olarak tutar.

12) Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik:

6'ıncı madde-İyi Yönetim İlkeleri:

Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar.

13) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Sağlık Verilerinin Korunması Hakkındaki R(97) sayılı Tavsiye Kararı:

8'inci maddesi-Veri Öznesinin Hakları:

8.1 Herkes, doğrudan veya sağlık hizmeti uzmanları veya ulusal mevzuatın izin vermesi halinde kendisine atanan vasi aracılığıyla, kendisi hakkında düzenlenen sağlık verilerine erişim hakkına sahiptir.

8.2 Sağlık verilerine erişim, ulusal mevzuatta öngörülmesi hallerinde ve aşağıdaki durumlarda engellenebilir, sınırlandırılabilir veya ertelenebilir:

a. Demokratik bir toplumda devlet veya güvenliğinin sağlanması ve suçun engellenmesi,

b. Verilecek bilginin, veri öznesinin sağlığı üzerinde ciddi zarar verici etkiye sahip olması,

c. Veri öznesi hakkında verilecek bilginin, üçüncü taraflar hakkında bilgiler içermesi veya genetik bilgilerle ilgili olarak genetik olarak akrabalarına veya birinci derece yakınlarına karşı ciddi zarar verici ihtimalinin bulunması,

d. Özellikle verilerin belirli bir kimse için karar veya tedbir alınmasını gerektirdiği durumlarda, bilgilerin istatistikî veya bilimsel araştırma amacıyla kullanılması halinde veri öznesinin gizliliğinin ihlal edilmesi riskinin olmaması,

gerekmektedir.

14) Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası:

18. madde-Kararların gerekçelerinin belirtme yükümlülüğü: Kurumun gerçek bir kişinin hak ve menfaatlerini olumsuz şekilde etkileyebilecek her kararında, ilgili olaylar ve hukukî dayanağı işaret edilerek kararın gerekçesi belirtilecektir.

Yetkili, yetersiz ya da belirsiz ya da bireysel gerekçe içermeyen kararlar almaktan kaçınacaktır.

22. madde- Bilgi talebi: Yetkili sorumluluğu altındaki ilgili bir konuda bilgi talep edenlere talep ettikleri bilgileri verecektir. Yetkili, uygun olduğu durumlarda, uzmanlık alanını ilgilendiren bir konuda nasıl idari işlem başlatılacağı hakkında bilgi verecektir. Yetkili verdiği bilgilerin açık ve anlaşılır olmasına dikkat edecektir.

IV-ŞİKAYET KONUSUNA İLİŞKİN UYGULAMALAR

15) İHAM İçtihatları:

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi bilgi edinme hakkı kapsamında önüne gelen davalarda Gaskin/Birleşik Krallık davasında olduğu gibi sağlık ve benzeri kişisel veri taleplerinde bilginin saklanması ağır basan kamusal yararını değerlendirmiş, kişisel çıkarı ağır basan kamusal yarar durumunda ihlal bulmamıştır. Gaskin davasına benzer davalar olan, haklarında devlet tarafından tutulan kişisel bilgileri öğrenme taleplerinin reddi nedeniyle açılan M.G/Birleşik Krallık, Rotaru/Romanya, Roche/Birleşik Krallık, Amann/İsviçre, Martin/Birleşik Krallık, Odievre/Fransa, Mcginley ve Egan/Birleşik Krallık davalarında da Mahkeme bu bakış açısını sürdürmüştür.¹

Fakat, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde belirtilen haller haricindeki her türlü sınırlama, bilgi edinme hakkının ihlalidir.

16) Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Kararları:

Kişilerin ad-soyadları, adresleri², telefon numaraları, elektronik posta adresleri³ gibi kişisel bilgilerin öğrenilmesi amacıyla yapılan başvurular özel hayatın gizliliği istisnası içinde kabul edilerek reddedilmektedir.

Hiç şüphesiz sağlık bilgileri de kişisel bilgiler arasında sayılır ve ilgilisinin rızası olmadan üçüncü kişilere açıklanamaz.⁴

V-İNCELEME, ARAŞTIRMA ve SONUÇ

A) Şikayetçinin İddiaları

17) Şikayetçi sosyal anket formlarının birer nüshalarının tarafına verilmesi talebine karşı şikayet edilen idare tarafından verilen cevabi yazıda istenilen belgelerin Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19'uncu ve 23'üncü maddeleri gereğince verilmeyeceği bildirilmesinin hukuken geçerli bir gerekçe olmadığını, bu nedenle talep ettiği formların tarafına verilmesi gerektiğini iddia etmektedir.

B) İlgili İdarenin bilgi ve belgeleri

18) Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinden edinilen bilgilere göre şikayetçinin hastalığının "hezeyanlı

¹ SOYKAN,Cavidan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Bilgi Edinme Hakkı, AÜHFD 2007, C.56 Sa.2 [63-74]

² BEDK, 2004/194 K, 06.12.2004, (Çevrimiçi),<http://www.bedk.gov.tr/KurulKararlari>.

³ BEDK,2006/894 K, 15.11.2006, (Çevrimiçi),<http://www.bedk.gov.tr/KurulKararlari>.

⁴ GÖK, Hasan "Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Kararlarında Özel hayatın Gizliliği İstisnası"
<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-99-1154>

bozukluk” olması ve bu hastalığın doğası gereği ilgili raporda ismi geçen meslektaşları ve diğer kişilere karşı olumsuz davranış sergileyebileceği sebebi ile Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19 ve 23. maddesi gözetilerek sosyal inceleme raporu verilmemiştir. İşlemin amacı hem bilgi veren kişileri hem de hastayı korumaktır. Ayrıca sosyal inceleme raporu hazırlanması için yapılan görüşmelerde görüşme yapılan kişilere belirttikleri hususların gizlilik ilkesi içerisinde kaldığı konusunda sözlü olarak güvence verilmektedir.

VI-HUKUKİ DEĞERLENDİRME

19) Bilgi edinme hakkı devletin hesap verebilirliğini artırmayı, idarenin faaliyetlerinde şeffaf ve objektif esaslara göre hareket etmesini amaçlayan, ilgililerin idarenin elinde olan bilgi ve belgelere ulaşmasına ve bu şekilde denetim mekanizmalarının ve hak arama özgürlüğünün etkin bir şekilde kullanılmasına, demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine hizmet eden bir haktır.

20) 6 ncı, 7 inci ve 12 inci paragraflarda da değinildiği üzere, herkesin, bilgi edinme hakkı kapsamında kendi kişisel verilerine erişim hakkı bulunmaktadır. Bu hak, yalnızca kanunda belirtilen hallerde sınırlandırılabilir.

21) Ülkemizde de, bilgi edinme hakkını düzenleyen 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik, herkese bilgi edinme hakkı tanımakta ve bu hakka getirilecek sınırlamaları belirlemektedir. Hak, kişinin kendisiyle ilgili her türlü kişisel veriye (bilgiye ve belgeye) erişimini içermektedir. Kişisel veri ise belirli veya kimliği belirlenebilir kişiye ilişkin tüm verileri kapsamaktadır.⁵ Benzer şekilde, Türk Ceza Kanununun 135. maddenin gerekçesine bakıldığında da kişisel verinin, ‘gerçek kişilerle ilgili her türlü bilgi’ olarak değerlendirildiği görülmektedir. Dolayısıyla, belirli ya da kimliği belirlenebilir bir kişiye ait bütün veriler bu kapsamda değerlendirilmelidir.⁶ Bilgi Edinme Kanunu kapsamında, kişisel verilere bilgi edinme kapsamında ulaşma imkanı vardır.

22) Diğer taraftan, Kanun ve Yönetmelikle getirilen sınırlamalarla, özel hayat gizliliğine ilişkin bilgi ve belgeler bilgi edinme hakkı kapsamı dışında tutulmaktadır. Kanunun gerekçesinde de, açıklanması halinde kişilerin zarar görebileceği bilgilerin ve belgelerin kanun kapsamında olmadığı ifade edilmiştir. Ancak bu sınırlama, vatandaşların kendileriyle ilgili bilgiler olarak ifade edilebilecek kişisel veriye kolayca erişiminin sağlanmasını gereksiz yere kısıtlayacak şekilde yorumlanmamalıdır.

⁵ DOĞAN, Hakkı Yusuf, “Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar”, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/174.doc

⁶ ÜLKÜ, Muhammet Murat “5237 Sayılı TCK Maddelerinde Yer Alan Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar” <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/150.pdf>

23) Burada altı çizilmesi gereken husus, gizliliğin kanunla getirilen sınırlamalar haricinde, üçüncü taraflara karşı iddia edilebilecekken, kişinin kendisine karşı ileri sürülemeyeceğidir. Yukarıda bahsedilen Bilgi Edinme Kurulu Kararlarında da, bu nokta teyit edilmekte, sağlık bilgilerini de kişisel bilgiler arasında sayarak ilgilisinin rızası olmadan üçüncü kişilere açıklanamayacağı belirtilmektedir.

24) Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19'uncu maddesinde ise kişisel bir veri olarak değerlendirilebilecek teşhisin saklanmasına olanak tanınmaktadır. 23'üncü maddesiyle de bu bilgilerin, hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmaksızın hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifşa edilmesinin hukuki ve cezai sorumluluk gerektireceği düzenlenmektedir. Bu maddede ileri sürülen gizlilik, yine üçüncü taraflara karşıdır.

25) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararında da, kişilerin sağlıkları ile ilgili bilgilere erişim hakkı olduğu vurgulanmış, sağlığına yönelik ciddi bir zararın söz konusu olması halinde bu hakka sınırlama getirileceği belirtilmiştir. Şikayet konusu olayda ise, şikayetçiye sağlık kurulu raporu ile durumu bildirilmiş olup, sosyal inceleme tetkiklerinin verilmesinde böylesi bir zararın söz konusu olmayacağı değerlendirilmektedir.

26) Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulama Yönergesinin atıfta bulunulan düzenlemesinde ise, sosyal çalışmacının hazırlayacağı raporlarda, raporlara esas çalışmalarında üçüncü kişilere karşı gizlilik ilkesine uygun hareket etmesi gerektiği belirtilmektedir.

27) Öte yandan, Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasının anılan maddeleri gereği, idare, bilgi edinme talebinde bulunan kişilere, haklarında verilen kararları hukuki dayanakları ile bireysel gerekçe içerecek şekilde açık ve anlaşılır bir şekilde sunmalıdır.

I) Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Denetimi Yönünden

28) Bir önceki bölümde yapılan açıklamalardan hareketle, şikayetçiye Anayasamız ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile tanınan bilgi edinme hakkı çerçevesinde istemiş olduğu belgenin verilememesi, gerek Sözleşme gerekse Bilgi Edinme Kanunu ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik ve Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri ile getirilen sınırlamalar içerisinde değildir. Şikayetçinin, kendisi hakkında düzenlenen ve kişisel verilerini içeren her türlü bilgiye ve belgeye, dolayısıyla, kendisi hakkında düzenlenen sağlık kurulu raporuna esas teşkil eden sosyal inceleme tetkiklerine erişim hakkı bulunmaktadır.

29) İlgili idarenin, Hasta Hakları Yönetmeliğinin 19'uncu maddesine atıfta bulunarak şikayetçinin talebini reddetmesi ise, hukuka ve hakkaniyete aykırılık teşkil etmektedir. Zira, bu maddede “teşhis”in hastadan gizlenebilmesine imkan tanınmaktadır. Şikayete konu olayda ise, şikayetçi kendisine konan teşhisten

haberdardır. Dolayısıyla, Yönetmeliğin ilgili maddesinin şikayet konusu olaya uygulama kabiliyeti bulunmamaktadır.

30) Ayrıca, ilgi idarenin Hasta Hakları Yönetmeliğinin 23'üncü maddesine değinerek şikayetçinin talebini reddetmesinin de hukuka aykırı olduğu tespit edilmiştir. Madde, bilgilerin ve belgelerin üçüncü kişilere karşı açığa çıkarılmaması gerektiğini düzenlemektedir. Şikayetçi ise, kendisi hakkındaki kişisel verileri içerir tetkikleri talep etmektedir.

31) Sonuç olarak, şikayetçinin sağlık kurulu raporunun oluşturulmasında değerlendirilen sosyal inceleme tetkiklerine erişimi talebinin reddi hukuka aykırıdır.

32) Diğer taraftan, ilgili idare, sosyal inceleme tetkikleri için yapılan görüşmelerde, görüşme yapılan kişilere belirttikleri hususların gizlilik ilkesi içerisinde kaldığı ve kişilere bu yönde sözlü olarak güvence verildiği belirtmektedir. Ayrıca, Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulamaları Yönetmeliğinin atıfta bulunulan maddesi de, görüşmelerin gizlilik içerisinde olacağına değinmektedir. Buradaki gizlilik de, yine, üçüncü taraflara karşıdır. Dolayısıyla, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu kararlarında da belirtildiği üzere, kişilerin ad-soyadları, adresleri, telefon numaraları, elektronik posta adresleri, unvanları gibi kişisel bilgilerinin üçüncü taraf olan şikayetçiye ifşa edilmesi özel hayatın gizliliği ilkesi ile bağdaşmayacaktır.

33) Ayrıca, Kamu Başdenetçisince, Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasının yukarıda belirtilen maddeleri ışığında, şikayetçiye makul bir süre içerisinde cevap verilmiş olmasının olumlu bir yaklaşım olduğu, ancak verilen cevabın hukuki dayanak ile bireysel gerekçe içerecek şekilde açık ve anlaşılır olması gerektiği de değerlendirilmektedir.

VII-HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

I-Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

34) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresinin kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

II-İlgili İdarenin işlemine karşı yargı yolu

35) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin 2 nci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı arta kalan süre içinde İstanbul İdare Mahkemesinde dava açma yolu açıktır.

KARAR

Açıklanan gerekçelerle ve dosya kapsamına göre şikayetin kabulüne,

1) Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesinin şikayet konusu işlemle ilgili olarak şikayetçiye bilgi edinme hakkı kapsamında talep etmiş olduğu sosyal inceleme tetkiklerini vermesi,

2) Ancak vereceği bu tetkiklerde, gizliliğin korunması için, görüşmede bulunulan kişilerin kimliğinin belirlenmesine imkan verecek her türlü bilgilerin (ad, soyad, unvan v.b.) saklı tutulması,

3) İdareye yapılan her türlü yazılı başvuruda, Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasıyla da düzenlenen iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde, ilgililere hakkındaki kararda hukuki dayanağa işaret edilerek bireysel gerekçeli, açık ve anlaşılır şekilde olması hususlarında, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ve Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

- 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, merciince (Türkiye ve Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi) bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

- Bu kararın şikayetçiye Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu ""ve Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesine tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi